

„Ti azért így imádkoztatok!”
Igehirdetések az úri imádságról

„Ti azért így imádkozzatok!”

Igehirdetések az úri imádságról

A Debreceni Református Hittudományi Egyetem
igehirdetés-sorozata
a debrecen-józsai református gyülekezetben
Szervező: Gacsályi Zsolt lelkipásztor

Szerkesztő: Dr. Kustár Zoltán

Debrecen
2016

„Ti azért így imádkoztatok!” Igehirdetések az úri imádságról
A Debreceni Református Hittudományi Egyetem
igehirdetés-sorozata a debrecen-józsai református gyülekezetben
Szervező: *Gacsályi Zsolt lelkipásztor*

Technikai szerkesztő: *Szilágyiné Asztalos Éva*

Szerkesztette: *Dr. Kustár Zoltán*

© Debreceni Református Hittudományi Egyetem

ISBN: 978-963-8429-88-9

Kiadja: Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felelős kiadó: *Dr. Bölcskei Gusztáv rektor*
Debrecen, 2016

Nyomdai munkálatok: Kapitális Nyomdaipari Kft.
Felelős vezető: *Kapusi József*

„Legyen meg a te akaratod, amint a
mennyben, úgy a földön is!”
(Mt 6,10)

Lekció:

„Akkor elment velük Jézus egy helyre, amelyet Gecsemánénak hívtak, és így szólt tanítványaihoz: Üljetek le itt, amíg elmegyek, és amott imádkozom. Maga mellé vette Pétert és Zebedeus két fiát, azután szomorkodni és gyötrődni kezdett. Akkor így szólt hozzájuk: Szomorú az én lelkem mindhalálig: maradjatok itt, és virrasszatok velem! Egy kissé továbbment, arcra borult, és így imádkozott: Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a pohár; mindazáltal ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem amint te. Amikor visszament a tanítványokhoz, alva találta őket, és így szólt Péterhez: Nem tudtatok egy órát sem virrasztani velem? Virrasszatok, és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek: a lélek ugyan kész, de a test erőtlenséges. Másodszor is elment, és így imádkozott: Atyám, ha nem távozhat el tőlem ez a pohár, hanem ki kell innom, legyen meg a te akaratod. Amikor visszament, ismét alva találta őket, mert elnehezült a szemük. Otthagyta őket, újra elment, és harmadszor is imádkozott ugyanazokkal a szavakkal. Azután visszatért a tanítványokhoz, és így szólt hozzájuk: Aludjatok tovább és pihenjete! Íme, eljött az óra, és az Emberfia bűnösök kezébe adatik.” (Mt 26,36–45)

Szeretett Testvérek! Kedves Gyülekezet!

Az úri imából felolvasott rövid és nyilván mindenkinek ismerős mondat után egy kézenfekvő kérdés tevődik fel: Mi az Isten akarata? Rendkívül megosztó kérdés ez, mert az egyik oldalon az az érzésünk, hogy teljesen világos számunkra, mit akar az Isten, a másik oldalon viszont az az érzésünk támadhat sokszor, hogy fogalmunk sincs, mi az Isten akarata velünk és az életünkkel. Mert egyfelől bizonyára van egy sor helyes és biblikus válaszunk, igei kapaszkodónk. Idézhetnénk a Tízparancsolatból, mely Isten akaratának törvénybe iktatott formája, vagy más ó- és újszövetségi parancsokat, melyeken keresztül az isteni akarat válik nyilvánvalóvá. Másrészt a kérdés mégis sokkal konkrétabban tevődik fel az életünkben: mit akar tőlem az Isten? Mit akar kezdeni velem az Úr? Mi az Isten akarata az én életemmel? S itt a válasz már közel sem olyan egyértelmű.

Gyülekezetünk fiataljai, ahonnan érkeztem, gyakran keresnek fel olyan kérdésekkel, hogy például: „Az orvosi egyetemre adjam-e be a jelentkezésemet, vagy inkább biológiatanár szakra? Mit akar tőlem az Isten? Menjek teológiára, vagy válasszam a történelmet? Mind a kettőt nagyon szeretem, de mit akar tőlem az Isten? Hol akar látni engem?” És ugyanezek a kérdések vetődnek fel fiatalok aktuális párkapcsolatai során is: „Ő az igazi, őt rendelte mellém az Isten? Mi az Isten akarata?” Aztán később, a munkavállalásnál, családalapításnál, otthonteremtésnél, az élet kisebb és nagyobb kérdéseiben, döntéshelyzeteiben ugyanígy felmerül: mit akar tőlem az Isten, mi az Isten akarata?

Mt 6,10

„Legyen meg a te akaratod...”

Az egyik oldalról nagyon jó, hogy ilyen kérdések fogalmazódnak meg. Mert ezek mögött a kérdések mögött egy nagyon is kegyes szándék húzódik, hogy tudniillik a keresztyén ember nem akarja Isten nélkül eldönteni a dolgait, megtervezni a jövőjét. Másrészt azonban úgy gondolom, hogy talán mégis a kérdéssel magával van a baj. Mert hiába lapozgatjuk a Szentírást, oda vagy vissza, hiába beszél nekünk ezeken a lapokon keresztül Isten a saját akaratáról, nem fogja eldönteni helyettünk sem a pályaválasztást, sem a párválasztás kérdését, sem meghozni más döntéseinket. Talán helyesebb lenne ezért máshogy megfogalmazni a kérdést, és inkább azt felfedezni a Szentírásban, hogy milyen az Isten akarata, melyek ennek az akaratnak a tulajdonságai. Milyen az az akarat, amely az így vagy úgy sikerült döntéseimet fel tudja karolni? Milyen az az akarat, amelyhez igazodhatok, vagy amely olykor talán hozzám is tud igazodni? Milyen az az akarat, amely engem bátorít, vigasztal vagy megerősít?

Elsőként azt mondhatjuk, hogy ez az akarat mindenképpen független, korlátlan, szuverén akarat. Az Isten akarata ilyen. Ez rögtön világossá válik a Szentírás első lapjain, a teremtés történetéből. Isten szuverén akaratának első gyümölcse ugyanis a mi világunk. Ő azt akarta, hogy legyen, és lett. Világunk azé a teremtő akaraté, amely képes a semmiből valamit alkotni – és ez páratlan akarat. Olyan, amely képes a káoszból rendet létrehozni – és ilyet sem találunk még egyet ebben a világban. Isten akarata ilyen, független, szuverén, korlátlan, s ennek az akaratnak köszönhető, hogy vagyok, hogy mi itt vagyunk, hiszen Ő teremtett minket

is. A „legyen meg a te akaratod” valósága maradéktalanul és hiánytalanul legelőször is a teremtés során érvényesül, ahol nincs akadálya annak, hogy amit az Isten kigondol, amit akar, az úgy legyen, az mindentől függetlenül, szabadon megvalósulhasson.

A kérdés ezek után, hogy mi értelme van akkor azért imádkozni vagy az úri imádságban ezt a kérést megfogalmazni, hogy „legyen meg a te akaratod”. Ha ez az isteni akarat ennyire szuverén, ennyire korlátlan, hogy még ezt a teremtett világot is létre tudta hozni, akkor miért nem tud érvényesülni maradéktalanul most is és itt is? Mert azt kell tapasztalnunk, hogy nem valósul meg mindenben... Elég csak körülnéznünk ebben a világban. Vagy belegondolni a Miatyánknak a mai kérésébe, amely szintén azt állítja, hogy csak a menny az a szféra, ahol maradéktalanul teljesül, ahol akadálytalanul végbemegy az Isten akarat: „... amint a mennyben, úgy a földön is”. A földi körülmények között ezt kérni kell. Jézus Krisztus maga adja a szánkba a kérést, hogy a földi körülmények között tisztán érvényesülhessen az Úr akarat. Miért? Azért, mert Isten akaratát itt szembe találja magát egy másik akarral – mégpedig az emberével.

Az ember és a neki adott szabadság nagyon komoly kockázati tényező volt a teremtéskor. S az ember rosszul élt ezzel a lehetőséggel, ismerjük jól a történetet. Rosszul használta az akaratát, és így lett a föld, a mi tapasztalati világunk nehezített pálya az Isten akaratá számára. A föld, a mi világunk az a közeg, ahol megtörténhetnek olyan dolgok, amit nem Isten akar, ahol létezik az isteni akarral való szembeszegülés kate-

„Legyen meg a te akaratod...”

góriája. Az emberi természetnek van ugyanis egy lényegi összetevője, amely az Istenből viszont teljesen hiányzik, sőt, azzal teljesen ellentétes, ez pedig a bűn. A Biblia szerint a bűnre való hajlam az egyik fő mozgatórugója az emberi akaratnak. Ezt Pál fogalmazza meg legvilágosabban, a római gyülekezethez írt levelében, ahol ezt olvassuk: *„Hiszen nem azt teszem, amit akarok: a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat. Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, akkor már nem én teszem, hanem a bennem lakó bűn.”* (Róm 7,19–20) A bűn így mozgatja az emberi akaratot. S Isten akaratára és a lázadó emberi akarat konfliktusba kerül itt a földön. Ez leginkább ahhoz hasonlít, mint az a viszony, amit megél egy szülő a kisgyermekével, aki éppen a dackorszakát éli. A két-hároméves gyermekek egyik fő irányelve – én ezt otthon előben tapasztalhatom nap mint nap –, hogy „legyen meg az én akaratom”. „Nem tudok még rendesen villával enni, de én azt akarom.” Vagy: „Tudok már rendesen villával enni, de nem akarok!”, és folytathatnánk a sort. S ez teljesen normális, ez teljesen emberi (és hála Istennek, kinőhető!), mégis a tanulság az, hogy ha mélyen magunkba nézünk, akkor azt látjuk, hogy ez a dac végigkíséri az emberi életet. Dackorszak ide vagy oda, az ember egész életében arra törekszik, hogy érvényesíthesse a maga akaratát. Talán megtanulja kezelni a helyzetet, ha el kell fogadnia más akaratát, talán nem követeli ezt már annyira hangosan vagy látványosan, mint egy kisgyermek, de vágyik erre.

Az ember és az ő bűnnel terhelt akaratára az oka annak, hogy a Miatyánknak ebben a kérésében különbséget

kell tenni menny és föld között. Az ember bűnnel terhelt akarata miatt kell naponta imába foglalni ezt a sort, ezt a kérést, hogy *„legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is”*. Ezek után jogos volna a kérdés, hogy akkor mi köze van még egymáshoz a mennynek és a földnek. Mert azt látjuk, hogy alapvetően semmi, sőt, ellentétei egymásnak, alapjaiban különböznek, más a működési elvük. Mégis, az Istennek gondja van arra, hogy megmaradjon a kapcsolat, hogy ez a két szféra ne különüljön el teljesen egymástól. Ő újra és újra letekint az emberre, lehajol hozzá, párbeszédet kezdeményez vele. Olvashatjuk a Bibliában, ahogyan elküldte angyalait az üzenetével, látomást vagy ígét adott a prófétáknak, majd pedig tettet öltésével belépett ebbe a szférába, s megtette azt a lépést, amellyel a menny és a föld a legközelebb kerül egymáshoz. Istennek gondja van arra, hogy menny és föld érintkezzen, gondja van arra, hogy menny és föld kommunikáljon egymással. S az Isten akarata éppen ezért egy másik jelzővel is illethető, úgymint üdvözítő akarat. Ez lehet a másik fontos megállapításunk: Az Isten akarata üdvözítő akarat. Ezt megint Pál fogalmazza meg nagyon világosan és egyértelműen, egyik levelében olvassuk: a mi Istenünk azt akarja, *„hogy minden ember üdvözljön, és eljusson az igazság megismerésére”* (1Tim 2,4). Úgy gondolom, ha ma csak ennyit jegyzünk meg, akkor már sokat tanultunk: nekünk olyan Istenünk van, aki azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és eljusson az igazság megismerésére. Az Isten akarata tehát az ember megszabadulását, a javát, az üdvösségét szolgáló akarat. Akarat, amely

„Legyen meg a te akaratod...”

képes helyrehozni azt, ami elromlott, akarat, amely meggyógyít. Jézus mondja egyszer: „*Akarom. Tisztulj meg!*” – és a leprás megtisztult, meggyógyult (Mt 8,3). Az isteni akarat meghozta számára a gyógyulást, és egyben megmutatta azt az isteni szándékot, amely az egész világ gyógyulását akarja. Mert Krisztus ezért jött. Az ember elvetése, elhagyása ellentétes az Atya akaratával. Erről Jézus tanít abban a jól ismert példázatban, ahol a száz juh közül egy elkóborol, és a pásztor ott hagyja a kilencvenkilencet, utána megy az elkóboroltnak, és azt mondja, hogy ugyanígy a ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy elveszen egy is e kicsinyek közül (Lk 15,4–7). Az Atya nem akarja ezt, mert az Ő akarat a üdvözítő akarat, megmentő, megszabadító akarat. Isten akarat a, hogy Vele legyünk, hogy örökké Vele legyünk, úgy, mint az Ő nyája, hiánytalanul, úgy, mint az Ő háza népe, annak minden tagjával, úgy, mint az Ő gyermekei és örökösei.

A Miatyánknak azért is különleges mozzanata ez a harmadik kérés, mert az ember tekintetét a mennyről a föld felé irányítja. Az úri imádság szerkezetében nagyon sokan megfigyelték már, hogy az első három kérés az Isten dicsőségéért hangzik, a második három kérés pedig az ember javát tartja szem előtt. De itt a harmadik kérés végén, éppen Isten akarat a kapcsán fedezhetjük fel az átmenetet, hiszen az üdvözítő akarat úgy jelenik meg itt, hogy összeköti a mennyet és a földet. Mintha közös nevezőt akarna találni a „jőjjön el a te országod” mennyei víziója és a „mindennapi kenyerünk” hétköznapi, emberi, földi valósága között. S milyen csodálatos, hogy ez az összeköttetés az üdvözítő

akarataiban maximálisan megvalósul! Hiszen Krisztus azt a bizonyos mennyei dicsőséget képes volt otthagyni, és az emberek javáért belépett ebbe a földi világba – mert ez az Isten üdvözítő akarata.

Milyenek ismerhetjük még az Isten akarátát? Isten akarata egyben megszentelő akarata, amely jobb emberré akar tenni bennünket. Ezt szó szerint olvassuk is a Szentírásban, Pál apostol írja a thesszalónikai gyülekezetnek: *„Az az Isten akarata, hogy megszentelődjete...”* (1Thessz 4,3). Isten azért adta a rendelkezéseit, azért adta a törvényeit, a parancsolatait, hogy segítse az embert a megszentelődés útján. Azaz, hogy abban tudjon tájékozódni, hogy mi az Isten akarata, mi az, ami neki tetsző, mi az élet útja, amit az Isten kínál az Ő kijelentésében. Nem véletlen az sem, úgy gondolom, hogy Máté evangéliumában éppen a Hegyi beszédben jelenik meg az úri imádság: hiszen a Hegyi beszédben Jézus éppen azt világítja meg a hallgatói számára, hogy milyen akarata és milyen szándék áll a törvények mögött, és hogyan lehetünk valóban engedelmes gyermekei az Atyának. Éppen Krisztus az, aki tanításában, saját személyes életpéldájában erre az engedelmességre nevel. *„Az az indulat legyen bennetek – írja Pál jól ismert himnuszának bevezetőjében –, amely Krisztus Jézusban is megvolt...”* (Fil 2,5) Ez az indulat pedig az engedelmesség indulata, az egyedül Istennek való, feltétlen engedelmesség: teljesen alárendelni magamat a mennyei Atyának, az Ő akarátának. Ezt éppen Jézustól tanulhatjuk meg, aki megtette ezt a végsőkig; a kereszthalál árán is elfogadta az Atya akarátát, és tudott mindvégig engedelmes lenni.

„Legyen meg a te akaratod...”

Nem egyszerű dolog ez. Túrmezei Erzsébetnek van egy verse, amely a Miatyánknak éppen ezzel a kérésével foglalkozik. Csak a címét hadd idézzem: *A legnehezebb kérés*. Mert vannak élethelyzetek, amelyekben egyáltalán nem egyszerű kimondani ezt. Már az is megkérdőjeleződik sokszor, hogy ami velem történik, az lehet-e az Isten akarata... Miért engedi Isten a betegséget, a fájdalmat, a katasztrófákat, a háborút? Lehet erre jó szívvel azt mondani, hogy „legyen meg a te akaratod”? S ez a kérés, amelyen talán a legtöbbször átsiklunk, vajon hogyan hangozhat a Szíriában élő, üldözött keresztyéneknek a szájából, vagy hogyan hangozhat egy pozitív rákszűrési lelet után, hogyan hangozhat egy elveszített magzat vagy egy elveszített hozzátartozó miatti gyászban? Vagy a családi otthon, a munka elvesztése után hogyan hangzik ez: „legyen meg a te akaratod”? Igen, a legnehezebb kérés. Talán éppen ezek a helyzetek adják meg ennek a kérésnek az igazi súlyát, az igazi komolyságát és egyben az engedelmességünknek az igazi próbáját.

Bizonyára vannak itt is közöttünk, akik jártak már meg hasonló mélységeket, és vannak talán olyanok is, akiket Isten eddig megkímélt ezektől. Egy biztos: Jézus pontosan ismeri ezeket a mélységeket, ezeket a kilátástalan emberi helyzeteket, ahol olyan nehézé válik ez a kérés, ahol ez lesz a legnehezebben kimondható mondat. Gondoljunk a Gecsemáné-kertben rettegő, gyötrődő, vért verejtékező Jézusra, akinek szintén meg kell küzdenie ezzel a mondattal, s annak minden nehézségével: „...*legyen meg a te akaratod.*” (Mt 26,42) A Szentháromság Isten belső dialógusa ez, és ebben a

dialógusban egymásnak feszül az isteni és az emberi akarat, ami Jézusban együtt van jelen. Jézus nem akar fájdalmat érezni, nem vágyik a kínhalálra, nem akarja azt az emberi érzést, amit a szenvedés és a kereszthalál jelent majd a számára. Mint Megváltó ugyan kész megcselekedni az Isten akaratát, de emberként gyenge hozzá, és neki is nehéz kimondania: „Legyen meg a te akaratod.” Jézus ezzel nem azt kéri, hogy az Atya akarata végbemelessen, hiszen tudja jól, hogy az Isten véghez viszi azt, amit eltervezett. Sokkal inkább azt kéri itt, hogy ő maga elég erős legyen, hogy neki magának legyen elég ereje ebben közreműködni.

A megszentelődés éppen ezt jelenti. A megszentelődés útján járni azt jelenti, hogy nem passzív szemlélői vagyunk Isten terveinek, hanem közreműködők vagyunk abban, hogy azok megvalósuljanak. Nem csak szemléljük azt, hogy Isten akarata ilyen vagy olyan formában itt a földi körülmények között megvalósul. Nem ölbe tett kézzel figyeljük, hogy a világban aktiválódott istenellenes akarat és emberi gonoszság hogyan próbál gáncsot vetni Isten akaratának és tervének, mondván, hogy a terv úgyis végbemegegy... Igen, valóban végbemegegy, hiszen az isteni terv jóval nagyszerűbb annál, hogy mi megghiúsíthatnánk, de itt másról is szó van: lehetünk közreműködők, lehetünk munkatársak, lehetünk egy akaraton a világ teremtőjével.

Ez ennek az imakérésnek a nagy ajándéka. Elköteleződhetünk az isteni akarat mellett, felajánlhatjuk, odaszánhatjuk magunkat. Mivel a bibliai gondolkodás szerint az akaratnak a kiindulópontja a szív, akár fogalmazhatunk így is: együtt dobbanhat a szívünk Isten

„Legyen meg a te akaratod...”

szívével. Ha a bűnös ember lázadó akarata akadályokat akar gördíteni az Isten terve, az Isten akarata szabad folyásának útjába itt a földön, akkor ezzel szemben a megtért ember hittelt elmondott imája, engedelmessége, hűsége, alázata nem más, mint „akadálymentesítés”. Az akadálymentesítés első lépése pedig az, hogy számolok önmagammal mint akadállyal, akár naponként is. Minél teljesebb ez az akadálymentesítés, azaz minél többen tudnak egy akaraton lenni az Istennel, „egy csónakban evezni” vele, „egy szekeret húzni” vele, annál közelebb az Isten országa. Ezért is kérjük szinte egy levegővel az úri imádságban: „jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod.”

Az imádság meghallgatásának a garanciája is abban áll, ha a saját akaratomat alá tudom rendelni a korlátlan, az üdvözítőnek és a megszentelőnek megismert Isten akaratának. János első levelének végén olvashatjuk a következőket: *„Az iránta való bizalmunk pedig azt jelenti, hogy ha bármit kérünk az ő akaratára szerint, meghallgat minket.”* (1Jn 5,14) Jézus azt szeretné, hogy mi így imádkozzunk. S az imánkat záró „ámen” erre erősít rá: így legyen. „Ne úgy, ahogy én akarom, vagy ahogyan kértem, vagy ahogyan én töredékesen próbáltam megfogalmazni az imámban, ne úgy, ahogy én akarom, hanem amint te.”

Kedves Testvéreim! Isten akarata egyedülálló, korlátlan, Isten akarata üdvözítő és megszentelő akarat! Ez ad bátorítást nekünk a mindennapokban, a keresztény életben. Mert jó egy ilyen akarat hatása alatt lenni, jó egy ilyen akaratnak az oltalmában élni. De egyszerűségi hadd legyen feladatunk is az Isten akaratát

hirdetni, beállni a sorba és azon igyekezni, hogy egy akaraton legyünk a világ teremtőjével! Mert ami itt a földön történik, az a mi felelősségünk is. Így legyünk egy akaraton a mindenható Istennel, hogy valóban úgy legyen meg az Isten akarata itt a földön bennünk, velünk és általunk is, ahogyan a mennyben.

Ámen.

Imádkozzunk!

Felséges Istenünk, mindenható Atyánk! Magasztalunk Téged azért a semmivel össze nem hasonlítható akaratért, amely létrehívta a mindenséget, benne minket is. Bocsásd meg nekünk, hogy akaratunk oly sokszor szembe megy a tieddel, akadályozza annak tiszta megvalósulását a földön. De hálát adunk azért, hogy ennek ellenére Te Jézus Krisztusban mégis teret engedél üdvözítő akaratodnak, amely által megszabadultunk és felszabadultunk arra, hogy Neked szolgálva, a Te akaratod szerint cselekedve haladjunk a megszentelődés útján, s amely által az örök élet felől is reménységünk lehet.

Odaszánjuk ezért most magunkat országod munkálására, a jó hír továbbadására, hogy sokak megtérjenek és éljenek. Ebben szeretnénk egy akaraton lenni Veled. Ajándékozz meg minket ezért krisztusi indulattal, azzal az engedelmisséggel, amellyel Ő tudta teljesíteni a Te akaratodat. Ámen.

*Dr. Németh Áron
lelkész, egyetemi adjunktus*

Mt 6,10